

JUDA BEN ESBAAL APOKRIF *

JERUZSÁLEM (1179. március 17.)

A Könyv 1971 szeptemberének első hetében került elő Jeruzsálemben egy építkezés során. Az irat első része egy addig teljesen ismeretlen, és az ismertektől minden szempontból eltérő apokrif Ádám Testamentumot ad közre, amelyet állítólag a szerző családja őrzött évszázadokon keresztül. Az irat második része Juda ben Esbaal családjának rövid történetét rögzíti, összefüggésben a Testamentummal.

A két könyv különválasztására nem történt kísérlet.

A tudományos körök hamisítványnak tartják mindkét könyvet. A Testamentumot annak szövegezése és tartalma miatt, az önéletírást pedig azért, mert egy történelmi személyiséget (Móse bar Kéfa) tesz minden egyéb bizonyíték nélkül ősvé a szerző, aki magát Juda ben Esbaalnak nevezi.

Juda ben Esbaal nevű személyt nem ismer a történetírás, bár az önéletrajzból kitűnik, hogy ő maga nem is volt jelentékeny személyiség, noha életének egy rövid szakaszában az edessai gróf szolgálatában állott.

A szöveg héber, görög és latin nyelven, egymás után ilyen sorrendben követi egymást. A neveknel a hébert vettük alapul, a többi tulajdonnévnél az abban a korban elfogadottat használtuk.

Az irat fotókópiájának csak leiratát adjuk közre, mivel az eredeti irat rejtélyes módon eltűnt, miután az első publikációra sor került 1975-ben.

Bevezetés

Én, Juda ben Esbaal közzéadom Ádám Testamentumát, bárha azt senki be nem fogadta ez idáig sohasem, mivel nem ismeretes másik példánya annak. A Testamentumot, amelyet most közreadok, családom őrizte meg. Feltalálásának körülményeit e könyv második részében adom közre, és a Testamentumot meg nem magyarázom, mivel nem tudom, hogy a szöveg szent szöveg-e, avagy hamisítóány. Ahol pontokat tettem, ott az irat tűztől nyert sérülései miatt a szöveg olvashatatlaná lett.

Első Könyv: Ádám Testamentuma

...

18. Nem kellett ehhez Kígyó.

19. Ott sem volt.

...

* Juda ben Esbaal apokrif könyve és önéletírása

34. Az Alma után megváltozott a sorsom. Ezt súgják fura hangok, és ezt látom, amint Éovámrá tekintek, aki cseppet sem gondolkodik kevesebbet az eseményeken mint én magam.

35. Még nem érzem ugyan a változást magamban, de képek peregnek le előttem nap mint nap, csak azt nem tudom, hogy megtörtént vagy elkövetkezendő eseményeket látok, hiszen a gondolat mindig a kezdet és a vég között jár, és én bizony, csak úgy időtlenül észleltem fel a létezésemet minden előzmény nélkül.

...

41. A keruboktól azt is hallom, hogy mindez azért nehézkedik rám, hogy megtaníthassam gyermekeimet a látomásokban tapasztalt emberi tudásra, hiszen Atyám és Anyám no meg történelmem nem lévén, minden tudásnak a magam képzelete és valahonnan nyert élményei lesznek az alapjai.

42. Arra nem válaszolnak azonban, hogy mire ez a nagy hevület, hová ez a mérhetetlen sietség: kinek jó az, hogy minden nap újabb és újabb kihívásokkal kell megküzdeni?

43. Nap mint nap kérdezem a Kertben: honnan vegyem a bátorságot a felelősségre, hogy kineveljek egy hozzám hasonló új fajt minden tapasztalat nélkül?

44. A Fák nem felelnek, csak susogják: nincs más választásod, mert nem volt választásod arra sem, hogy létezni kezdjél.

...

59. Hosszú történelmet látok, amely annál is hosszabb, mint amit felfogni képes vagyok: maga a végtelen tudat és idő együttese, olyan mélységes távolságban, mint amilyenbe a látásom elkopik, mikor a Kertben heverészve az éjszakai égboltot bámulom.

60. Mivel ez az első Testamentum, most valami útmutatást kell adnom annak, akinek a kezébe kerül: Fiaim, Lányaim (hiszen mind tőlem származtok majd) ne csodálkozzatok, ez az irat nem az elmúlásra, hanem az életre készülő Ember írása, így hát nem hagyok rátok semmi mást csak azt a ki nem forrott tudást, hogy az emberi természet (szemben minden mással) nem múlandó, hanem örökké örök és változatlan.

61. Fogadjátok meg, amit Ádám az Első Ember hagy rátok Reménységül (noha ti ezt majd Örökségnek fogjátok mondani), s ez legyen létezéseiteknek Oszlopai:

62. Ádám és Éva úgy egy és ugyanaz, ahogyan kettő és különböző. Te is Egy vagy önmagaddal, mégis kettőből lettél;

63. Törekedj egészségesnek lenni, hogy ne kelljen felgyógyulnod akkor, amikor betegséggel állsz majd egyedül szemben;

64. Az ok nélküli félelem álljon távol tőled, hogy ne kelljen magányosan félned az ismeretlentől, hiszen az lehet jó is; és mert csak az lehet bátor aki fél;

65. A szeretet álljon közel hozzád, és legyél bölcs, hogy ne tévesszed össze az a gyűlölettel, mert ezek édestestvérei egymásnak;

66. Nem tudom érted-e még: Apa, Anya, Gyermeke; ha még érted, szerencsés vagy, ha nem, vessed tűzre ezt az írást;

67. Ne akarjad mindig a legjobbat, mert sosem tudhatod, hogy számodra mi a legjobb, és az is lehet, hogy éppen a legjobb a legrosszabb;

68. Emlékezz, hogy ne kelljen majd későn emlékezned arra, amire senki nem emlékezik, amikor emlékezni kell az elfeledettre;

69. Megbocsátva remélj, mert az visz téged közelebb valóságodhoz, és az feledteti el mindazt, amihez reményeid szerint nem jutottál még hozzá;

70. Dolgozz úgy, hogy ne kelljen majd dolgoznod, amikor már nem tudsz, de ne legyél a munka rabja, mert nem lesz, aki felszabadítson e szolgaságból;

71. Felejts, mert könnyebb megtanulni újra a szükséges tudást, mint az önmagával állandóan harcban álló vegyres természetű ismeret terhét hordozni;

72. Kérdezz úgy, hogy ne kelljen már kérdezned, amikor már nem lehet, és válaszolni tudj, amikor válaszolni kell annak aki még nem tudott időben kérdezni;

...

88. Végezetül pedig, próbáld megtalálni ezt a poraimból írott Testamentumot. És ha megtaláltad, ne tekintsd egy öreg bolond félrebeszélésének, mert én, az Első Ember, a végtelen időből felébredve egyidejűleg vagyok annyi idős mint te aki olvasod bármikor. És egyidejűleg tudom az összes tudást, amit ember tudhat, hiszen én még a kezemben tartom a Kiválasztott Alma magjait, és nem árulom el neked, (ha egyáltalán elültetem azokat), hogy hová ültetem.

...

Második Könyv: Juda ben Esbaal önéletírása

Én, Juda ben Esbaal, aki születtem Edesszában, közreadom atyáimnak rövid történetét, mivel megvénülve és elfeledve már csak az emlékezés maradt nekem.

Amire támaszkodom, az ósatyám, Móse Bar Kéfa szellemi hagyatéka és a saját emlékezetem.

Lehet, mindkettő megcsal majd engem, de legjobb tudomásom szerint valók azok, amiket leírtam.

Történt pedig, hogy 717-ben, Ramlában megszületett Móse Bar Kéfa nagyatyjának apja, akit Jedidjonak neveztek. Az ő atyjának neve nem maradt fenn, ennek pedig meglehetősen maga oka a következők szerint:

Tudni való, hogy Ramlát Jedidjo születése előtti évben alapította Suleiman kalifa, és ez az egyetlen olyan (zsidó) város azóta is, amelyet Erebben az arabok alapítottak meg. Ramlába Babylonból és Syriából sok zsidó telepedett be, feltehető, hogy Jedidjo atyja is ezek közül való volt, mivel Suleiman kalifa halála után 719-ben a zsidókkal szembeni gyűlölet fellángolásakor Jedidjo családjával együtt Babylonba tért (vissza), ahol Jedidjo hamarosan árvaságra jutott, mert atyja halálát lelte egy Serene nevű szír zsidó pere alatt, aki magát Messiasnak hirdette ki, és akit Jedidjo atyja is támogatott. Ez pedig úgy történt, hogy miközben a Pumpadita (azaz a zsidók szellemi közössége) élén Natronai ben Nehemia gaon tárgyalta meg a Messias ügyét, Jedidjo atyját, aki szökni próbált az őrizetből, megkövezte a tömeg.

Jedidjo egyedül maradt anyjával Babylonban, ahol harminc éves koráig élt. 745-ben Jedidjo Sírázba ment, ahol a következő évben megnősült és feleségével együtt visszatelepedett Babylonba.

750-ben született meg Efreben ben Jedidjo, aki 767-ben egy rövid időre csatlakozott Anan ben Davidhoz, aki egy magukat karaitáknak nevező csoportosulást alapított. Mivel Efreben nem akarta Anan ben Davidot követni Jerusálmába, hogy ott házat építsenek az Úrnak, elhagyta a karaitákat, de később sem tudott teljesen elszakadni tőlük, ezért mintegy prófétája a rendnek járt Teheran, Hamadan, Isfahan és Kermanshah között, ez utóbbi helyen végül 799-ben meg is halt. Utazásainak vélhetően az volt az egyetlen eredménye hogy, 775-ben Hamadanban feleséget vett magának, akitől 780-ban Isfahanban megszületett a fia Kefa.

Kefa ben Efreben Isfahanban volt, amikor 800-ban értesült az atyja haláláról. Kefa ezután Babylonba ment megélhetésre, majd onnan Bagdadba, és végül Bagdad mellett Baladban telepedett le, ahol 812-ben nőül vett egy keleti szír zsidó nőt, aki szülte neki a következő évben, (813-ban) Mosest.

Mivel Kefa ben Efreben 814-ben Bagdadban váratlanul meghalt, a magára maradt özvegy keresztséget vállalt, és Mosest is megkeresztelte a jakobitáknál, Baladban. Mosesből így lett Moses Bar Kefa egyéves korában.

Moses Bar Kefa a Balad mellett található Mar Sergios kolostor mellett nőtt fel, jakobita hitben nevelkedve, amelyről tudni kell, hogy elnevezését egy Bardeus Jakab nevű szír férfiről kapta, aki pedig Justinianus császár alatt egyesítette Eutyches követőit. Eutyches pedig több száz évvel ezelőtt egy Bizánc melletti kolostor archimandrája volt és azt tanította, hogy a Krisztusnak egy lény van. Mégpedig úgy, hogy az emberi lény az isteni lényben felolvadva azzal egy természetté lett. Az a hit pedig akkor és azóta üldözés alatt állt, mivelhogy a krisztushívők körében istenkáromlásnak tartották.

Egyszóval Moses Bar Kefa a kolostor árnyékában nevelkedett és szerzetes is lett idővel, majd 838-tól kezdve gyűjteni kezdte a forrásokat egy Éden-kommentárhoz.

Történt pedig 839-ben, hogy egy arameus irat került a kezébe, amely az előző könyvben leírt Ádám Testamentumot tartalmazta, és amely tartalma miatt mélyen megrendítette Mosest, aki a kolostorból kiment az irattal a pusztába elmélkedni. Úgy tartjuk, hogy itt talált rá egy Rachel nevű zsidó nő, aki az étlen és szomjan fekvő Mosest magához vette, ápolta amíg az lábra tudott állni.

Moses a zsidó nőnek elmondta, hogy mi az, ami ennyire leverte a lábáról, és néhány hétig azon elmélkedett, hogy felhagy a szerzetesi léttel. Ezekben az időkben történt meg, hogy Moses és a zsidó nő egymáséi lettek. Moses azonban a testi érintkezéstől éppúgy megrémült, mint a Testamentumtól, így az asszonyt magára hagyta, a tekercset a tűzbe vetette és visszatért a kolostorba. Azt azonban nem tudta, hogy a zsidó nő a tűzből kimentette a tekercset, amely néhány helyen megégett és olvashatatlanná vált, és azt is csak később tudta meg, hogy egyetlen együttlétükből gyermek fogant, aki 840-ben megszületett.

A tekercset azóta nemzedékről nemzedékre adták át atyáim, és én is az atyámtól kaptam meg a halála előtt.

Rachel a gyermeknek Joannes nevet adta, de mivel a gyermek zsidónak számított és törvényes atyja nem volt, a Johanán ben Abraham nevet kapta később. Moses a gyermeket magának fogadta el, mivel (és ezeket senkinek sorolta el) testi jelei ezt kétségtelenné tették.

Moses 863-tól felvette a Severos nevet, és ekkortól a 903-ban bekövetkezett haláláig Moszul, Beth-Ramman és Beth-Kionaya jakobita püspöke lett.

Johanán ben Abraham tudta, hogy ki volt az atyja, ezért attól kezdve, hogy Moses Bar Kefa püspök lett, többször meglátogatta, és ezen alkalmakkor mondotta el neki Moses atyjainak történetét, amit pedig én most vetettem papírra.

Johanán Moses biztatására 866-ban Aleppóba ment (ahol vagy harminc éve hatalmas synagoga épült), majd hamarosan meg is nősült.

Johanán Aleppóban telepedett le, és itt született meg fia, akit atyja után Moses ben Johanának neveztek.

Moses ben Johanán Aleppóból 900-ban visszament Baladba a Mar Sergios koostorba, hogy még találkozzon nagyatyjával, aki fogadta is őt. Moses, nagyatyja kérésére Fuszátba (Cairoba) ment, tanulni és kereskedni. Itt nősült meg két év múlva, és vette nőül Abijjat.

Moses ben Johanán elsőszülött fia Jefte 903-ban született, és 940-ig Fuszátban élt, amikor is (ismeretlen okból) Kairouanba, Tunisiába ment, ahol négy év múlva megnősült, és a hagyomány szerint Nissim ben Jacob és Hananel ben Husiel talmudistákkal azon munkálkodott, hogy a babyloni és jerusalaimi Talmudot összevessék, és együtt használják.

948-ban Kairouanban született meg Betzaleh ben Jefte, aki nem követte atyját, hanem 971-ben visszatért Bagdadba. Az Úr kegyes volt hozzá, mert az egy évvel későbbi tűzvész, amelyben Bagdad leégett, és amely az ottani zsidók tömegeit pusztította el, őt megkímélte. Betzaleh a tűzvészben elárult, de tehetős fiatal feleséget vett magához, és visszatért Fuszátba.

977-ben Fuszátban született meg Eleazar ben Betzaleh, aki harminc évesen Rómába ment, hogy ott Jakob gaon, Moses HaNaszi, Abraham és Sabbatai (kik a római közösség vezetői voltak) közelében részese legyen a talmudista iskola megalapításának.

Eleazar fia Acháb 1008-ban Rómában született, de ő nem állta Rómát és 1030 körül Erebe vándorolt és a Saron völgyben telepedett meg, ahol 1032-ben nőül vette Jerusát. Az Úr kegyelméből (akárcsak nagyatyja) Eleazar és hitvese túlélte az 1033 évi pusztító földrengést, de kényszerűségből vissza kellett térniük Rómába Betzaleh házához.

1049-ben született meg az én atyám atyja, Jesaja ben Acháb Rómában, aki itt is házasodott meg 1065-ben, majd pedig felesége kérésére, annak családjához költöztek be Jerusalaimba.

1071-ben a szeldjukok elfoglalták Jerusalaimit, ezért Jesajának a családjával együtt menekülnie kellett keletre. Először Damaszkuszba mentek, majd onnan Palmyrába, ahol megszületett atyám, Esbaal ben Jesaja 1072-ben. Palmyrából 1075-ben továbbment Jesaja, és végül Edessában állapodott meg.

Esbaal ben Jesaja Edessában nőtt fel és itt vette 1097-ben nőül anyámat Szárait, és Edessában születtem én magam is 1099-ben.

Gyermekkoromról nincs mit írnom, életem, mint minden más gyermek.

1121-ben az akkor két éve edessai gróf, Joscelin de Courtenay tolmácsa lettem, és eközben ismertem meg feleségemet, Rachelt, aki 1121 decemberében keltünk egybe Edessában. Mivel engem a gróf szolgálata bizonytalan időre elszólított, elküldtem feleségemet a forrongó grófságból Jerusálimba, hogy ott éljen testvérei és unokatestvérei társaságában.

A grófnak volt rajtam kívül még egy tolmácsa, akit Smuelnek hívtak, és aki 1122 áprilisában egy ütközetben a halálát lelte. Utóbb tudtam meg, hogy feleségemet tévedésből értesítették távollétemben a halálesetről, ezért azt hitte, hogy én veszttem oda a harcokban.

1122. szeptember 15-én Courtenay gróf minden tanács ellenére megtámadta Szarudzsnál a korábbi szarudzsi fejedelem csapatait. Balad (a bukott fejedelem) fényes győzelmet aratott az esőben és sárban elmerülő és tehetetlenné váló páncélos lovagok fölött, és maga a gróf is fogságba került, őt a jeruzsálemi király szabadította ki később.

A szarudzsi csatavesztés során megszöktem a grófszolgálatából és decemberben értem Jerusálimba, ahol végre találkozhattam feleségemmel, aki rémülten mondta el, hogy egy halott fiunk született, akit el is temetett. A temetőben mutatott egy kis földhányást, ahová egészen életemben kijártam gyászolni fiamat.

1122 után négy lányom született, valamennyi megélte a felnőttkort, kiházasodott és huszonöt unokámról tudok, akik szerte a világban élnek.

Én, Juda ben Esbaal, aki ezt a könyvet írtam, 1179 februárjában feleségem halálos ágyán tudtam meg, hogy ötvenhét évvel ezelőtt született fiam mégsem halt meg.

Fiamat az anyja (mivel joggal hihetett halálomban) 1122 augusztusában Tyrusban szülte meg és barbár módon otthagya a városkapu mellett.

A könyvet azért írtam, meg, hogy az Úr segítségével üzenjek ivadékaimnak, hogy nem lettek elfeledve, bár tudom, hogy Jerusálemben, Tyrusban és Szafedben elásott iratom feltalálására, és annak azonosítására nincsen esély.

Ismeretlen fiam vörös foltot hordozott a tarkóján, és dús hajjal született.

Áldott legyen az Úr neve mindörökkön örökké.

Írtam pedig Jerusálimban 1179. martiusának 17. napján

Juda ben Esbaal